

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sžo/152/2015
Identifikačné číslo spisu: 1014200828
Dátum vydania rozhodnutia: 27.04.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Judita Kokolevská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:1014200828.2

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Judity Kokolevskej a členov senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a JUDr. Eriky Čanádyovej, v právnej veci žalobkyne: JUDr. G. L., ul. E. XXXX/XX, XXX XX F. proti žalovanému: Centrum právnej pomoci, sídlo na Námestí slobody 12, 810 05 Bratislava 15, vo veci preskúmania rozhodnutia žalovaného č. 5092/2013 zo dňa 19. augusta 2013, vo veci odvolania žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 19. marca 2015, č.k. 1S 109/2014-50, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 19. marca 2015, č.k. 1S 109/2014-50, p o t v r d z u j e .

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd v Bratislave napadnutým rozsudkom z 19.03.2015, č.k. 1S 109/2014-50, rozhodnutie žalovaného č. 5092/2013, evid. č. 37109/2013 zo dňa 19.08.2013 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“, „rozhodnutie žalovaného“), ako aj rozhodnutie právneho odboru Centra právnej pomoci (ďalej len „prvostupňový správny orgán“) č. 5092/13 R.z. 23270/13 z 29.05.2013 zrušil podľa § 250j ods. 2 písm. a/ OSP a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie. Súčasne zaviazal žalovaného povinnosťou zaplatiť žalobcovi trovy konania vo výške 70,- eur.

Z odôvodnenia rozsudku súdu prvého stupňa vyplýva, že krajský súd z obsahu administratívneho spisu zistil, že prvostupňový správny orgán prvostupňovým rozhodnutím (rozhodnutie z 29.05.2013) priznal žalobkyni advokátke trovy konania vo výške 3 659,01 eur v súvislosti so zastupovaním žalobkyne, ako advokátky účastníka konania A. L., v konaniach Okresného súdu Topoľčany, vedených pod sp.zn. 5C/18/2004 a 7C/75/2006, spojené v jedno konanie vedené pod sp.zn. 7C/75/2006, aplikujúc ustanovenie § 15 ods. 2 zákona č. 327/2005 Z.z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a zmene a doplnení zákonov (ďalej len „zákon č. 327/2005 Z.z.“). Prvostupňovým správnym rozhodnutím správny orgán priznal žalobkyni, ako advokátovi trovy konania vo výške 3 659,01 eur,

ktoré špecifikoval ako tarifnú odmenu podľa § 14a ods. 1 v spojení s § 14f ods. 4 vyhlášky 665/2004 Z.z. účinné do 31.12.2008 v sume 2 091,21 eur, tarifnú odmenu podľa § 14e ods. 1 účtovanú do 31.05.2009 v sume 1 394,14 eur, režijný paušál podľa § 16 ods. 3 vo výške 118,45 eur, cestovné náhrady za použitie motorového vozidla F. - Nitra a späť podľa § 15 písm. a/ a 16 ods. 4 vo výške 3,09 eur, náhradu za stratu času podľa § 17 ods. 1 vo výške 46,32 eur a hotové výdavky podľa § 15 písm. a/ vo výške 4,99 eur, spolu 3 659,01 eur, keď konštatoval, že žalobkyňa predložila 23.04.2013 záznamy z porád zo dňa 15.08.2007, 19.06.2007, odvolanie zo dňa 12.05.2009 a zápisnicu zo dňa 28.10.2009, čím preukázala dôvodnosť priznania režijných nákladov, paušálov a súvisiacich cestovných výdavkov, ako aj náhrady straty času. Súčasne konštatoval, že žalobkyňa doplnila návrh na priznanie náhrady trov právneho zastúpenia o sumu 1,5 eur ako hotových výdavkov podľa § 15 písm. a/ vyhlášky, vynaloženej na vyhotovenie odpisu zápisnice. Žalovaný zmenil rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu a priznal žalobkyni trovy zastúpenia vo výške 3 676,18 eur. V dôvodoch rozhodnutia konštatoval, že žalovaný je povinný a oprávnený rozhodovať o trovách právneho zastúpenia len podľa III. hlavy druhej časti vyhlášky 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytnutie právnych služieb (ďalej len „vyhlášky 655/2004 Z.z.“). Konštatoval, že ustanovenia III. hlavy citovanej vyhlášky v znení účinnom do 31.12.2008 upravujú základnú sadzbu tarifnej odmeny za konanie, teda odmenu za celé konanie, bez ohľadu na počet vykonaných úkonov právnej služby. Odmena za celé konanie sa počíta z hodnoty predmetu konania, resp. podľa zásad uvedených v § 14a a násl. vyhlášky. Z doložených dokladov je zrejmé, konštatoval žalovaný, že žalobkyňa vykonala prvý úkon právnej služby v roku 2007 a v súlade so zásadou zákazu retroaktivity hmotnoprávných noriem je nutné postupovať pri stanovení odmeny za celé konanie podľa vyhlášky účinnej a platnej v dobe vykonania prvého úkonu, teda podľa vyhlášky 655/2004 Z.z. v znení účinnom do 31.12.2008. Za jednotlivé úkony právnej služby potom patrí žalobkyni náhrada vo forme režijných paušálov, ktorých výška je odvodená od výpočtového základu stanoveného osobitným predpisom pre príslušný kalendárny rok, v ktorom boli úkony právnej služby poskytnuté, vykonané aj v súlade s prechodnými ustanoveniami vyhlášky v znení neskorších predpisov. Konštatoval, že žalobkyňa si uplatňuje cestovné náklady a náhradu za stratu času za jednu cestu F. - Nitra a späť z dôvodu účasti na pojednávaní 28.10.2009 a náklady, ktoré si vyúčtovala v sume 21,07 eur. Priemerná cena za jednosmernú trasu F. - Nitra je 1,95 eur pre dospelého. Jedna späťcestná cesta by tak dospelého vyšla na 3,90 eur. V prípade náhrady za stratu času si žalobkyňa za cestu autom vyúčtovala náhradu za stratu času za 4 polhodiny, čo vychádza približne rovnako, ako cesta verejnou dopravou. Žalovaný dospel k záveru, že prvostupňový správny orgán neprihliadol k strate času na ceste z autobusovej stanice na Okresný súd v Nitre a preto cesta verejnou dopravou by bola dlhšia a náhrada za stratu času by sa tým zvýšila.

Krajský súd v dôvodoch rozhodnutia poukázal na ustanovenie § 149 ods. 2 zákona č. 459/2009 Z.z., podľa ktorého ak bol účastníkovi súdom ustanovený zástupca, alebo ak ide o zastupovanie na základe rozhodnutia Centra právnej pomoci, pri náhrade trov konania sa postupuje podľa osobitného predpisu, pričom v poznámke 15, je uvedený odkaz na § 15 zákona č. 327/2005 Z.z. a § 14a vyhlášky 665/2004 Z.z.. Poukázal, že ustanovenia 14a a 14e sú obsahom III. hlavy vyhlášky 655/2004 Z.z., ako aj na § 15 ods. 2 zákona č. 327/2005 Z.z. v znení platnom a účinnom od 01.01.2010, a § 15 ods. 2 uvedenej normy v znení platnom a účinnom od 01.01.2012, § 25 zákona č. 327/2005 Z.z. a konštatoval, že v konaní s poukazom na § 15 ods. 2 zákona č. 327/2005 Z.z. bol oprávneným subjektom rozhodovať o žalobkyňou uplatnených trovách právneho zastúpenia Centrum právnej pomoci, v tomto smere námietku žalobkyne, ktorá tvrdila, že mal rozhodovať Okresný súd v Topoľčanoch, vyhodnotil ako nedôvodnú. Krajský súd konštatoval, že v konaní je nesporné, že žalobkyňa bola právoplatne ustanovená za právneho zástupcu účastníka konania, v dôsledku rozhodnutí Okresného súdu v Topoľčanoch v roku 2007 a je nesporné, že predmetné konanie bolo právoplatne ukončené v roku 2009. Pôvodný proces ustanovenia advokáta súdom podľa § 30 OSP účastníkovi, u ktorého sú predpoklady, aby bol oslobodený od súdnych poplatkov, nahradila náplň činnosti Centra právnej pomoci ako štátnej rozpočtovej organizácii zriaďovateľskej pôsobnosti Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky. Pokiaľ ide o náhradu trov takto ustanoveného advokáta, k zásadnej zmene došlo s účinnosťou od 01.01.2010, novelizáciou ustanovenia § 149 ods. 2 OSP. Pred uvedeným dátumom by súdom ustanovený advokát podal po skončení zastupovania súdu návrh na priznanie odmeny a náhrady hotových výdavkov, vychádzajúc z počtu realizovaných úkonov a tarifnej hodnoty veci podľa § 9 - 14 vyhlášky 655/2004 Z.z. o odmenách

a náhradách advokátov za poskytnutie právnych služieb. Súd by o tomto návrhu rozhodol a ustanovenému advokátovi by priznal príslušnú výšku odmeny a náhrady hotových výdavkov.

S účinnosťou k 01.01.2010 bolo ustanovenie § 149 ods. 2 OSP zmenené tak, že znelo: „Ak bol účastníkovi súdom ustanovený zástupca, alebo ide o zastupovanie na základe rozhodnutia Centra právnej pomoci, pri náhrade trov konania sa postupuje podľa osobitného predpisu, poznámka č. 15. Pôvodný odkaz k poznámke č. 15 už pritom neodkazuje na tarifu ako celok, ale iba na jej časť, t.j. na § 14 a vyhlášku 655/2004 a § 15 zákona č. 327/2005 Z.z. Za danej situácie, podľa názoru krajského súdu v zmysle nového znenia § 149 ods. 2 OSP sa stal kompetentným rozhodnúť o trovách konania iba orgán podľa osobitného predpisu - Centrum právnej pomoci. Túto situáciu si Centrum právnej pomoci vysvetlilo spôsobom, že o odmenách advokátov v zmysle § 14 a nasl. vyhlášky 655/2004 Z.z. rozhodlo centrum spôsobom, že priznalo žalobkyni, bez ohľadu na skutočnosť, že bola ustanovená ešte súdom pred 01.01.2010, iba odmenu vo výške určenej podľa § 14a a nasl. citovanej vyhlášky s odôvodnením, že ustanovenie § 15 ods. 2 zákona č. 327/2005 Z.z. mu iný postup neumožní, keďže priamo odkazuje v odkaze 18a na uvedenú časť tarify. Tento postup žalovaný zaujal aj napriek tomu, že pri pôvodnom ustanovení advokáta súdom podľa § 30 OSP ako aj v čase vykonávania jednotlivých úkonov právnej služby pred 01.01.2010 je nesporné, že ustanovenej advokátke žalobkyni vznikol nárok na odmenu určenú podľa počtu a druhu jednotlivých úkonov právnej pomoci podľa § 9 - 14 vyhlášky 655/2004 Z.z.. Súd konštatoval, že pokiaľ Centrum právnej pomoci odvodzuje svoj postup a aplikáciu § 14a a nasl. vyhlášky 655/2004 Z.z. z ustanovenia § 2 zákona č. 327/2005 Z.z., krajský súd mal za to, že toto ustanovenie sa vzťahuje iba na odmenu advokáta oprávnenej osoby. V súlade s § 4 ods. 1 písm. f/ je oprávnenou osobou fyzická osoba, ktorej bol priznaný nárok na poskytnutie právnej pomoci právoplatným rozhodnutím Centra právnej pomoci. V iných prípadoch vrátane ustanovenia advokáta súdom podľa § 30 OSP nie je preto, podľa názoru krajského súdu, daný žiadny právny základ pre reštriktívnu aplikáciu ustanovenia § 15 ods. 2 zákona č. 327/2005 Z.z. pre tzv. krátanie odmien advokátov. Advokát ustanovený súdom pred 01.01.2010 mohol v čase ustanovenia poskytnutia právnych služieb pred týmto dátumom legitímne očakávať, že jeho odmena za zastupovanie bude zodpovedať základným princípom vtedy platnej právnej úpravy, aj vzhľadom na vtedajšiu judikatúru súdov. Krajský súd podľa § 250j ods. 2 písm. a/ OSP preto zrušil rozhodnutie správneho orgánu druhého stupňa a vrátil mu vec na ďalšie konanie. Konštatoval, že žalovaný v konaní nesprávne aplikoval § 15 ods. 2 zákona č. 327/2005 Z.z., keďže v danej veci bolo nesporne zistené, že žalobkyňa bola určená ako advokátka ex offio podľa § 30 OSP. Preto jej patrí odmena za zastupovanie určená podľa § 10 v spojení s § 14 vyhlášky 655/2004 Z.z., a to až do obdobia 01.01.2010. Po tomto období, resp. po novelizácii ustanovenia § 149 ods. 2 OSP môže Centrum právnej pomoci aplikovať ustanovenie § 14a a nasl. vyhlášky.

II.

Proti rozsudku krajského súdu podal odvolanie riadne a včas žalovaný, žiadal napadnutý rozsudok krajského súdu zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie. Nestotožnil sa správnou argumentáciou súdu prvého stupňa, uvedenou v dôvodoch napadnutého rozsudku, konštatoval, že žalovaný ako štátna rozpočtová organizácia vznikla 01.01.2006. Za úkony vykonané po 01.01.2006 žalovaný priznával náhradu trov právneho zastúpenia, avšak výlučne podľa III. hlavy druhej časti vyhlášky 655/2004 Z.z. s výnimkou podľa § 24e zákona č. 327/2005 Z.z., a to bez ohľadu na to, či advokáta ustanovil súd, alebo ho určil žalovaný. V súvislosti s novelou OSP zákonom č. 495/2009 Z.z., ktorá nadobudla účinnosť od 01.01.2010, došlo k odstráneniu dvojkoľajnosti v procese priznávania odmeny advokátov za právne zastupovanie oprávnenej osoby alebo účastníka konania. Táto zmena sa dotkla advokátov ustanovených do 31.12.2009, o ktorých odmene súd nerozhodol do 31.12.2009. V tomto smere došlo k zjednoteniu rozhodovania o uplatnenej náhrade trov advokáta, a to bez ohľadu na to, či bol advokát ustanovený súdom alebo určený žalovaným. O odmene advokáta bol oprávnený rozhodovať žalovaný, a to spôsobom podľa § 15 zákona č. 327/2005 Z.z. s odkazom na § 14a a nasl. vyhlášky 655/2004 Z.z.. Žalovaný zdôraznil, že jedinou výnimkou, kedy žalovaný nerozhoduje podľa III. hlavy druhej časti, je ustanovenie § 24e zákona č. 327/2005 Z.z.. V prejednávanej veci však žalovaný

podľa tohto ustanovenia nemôže postupovať, keď podľa § 24e ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z. žalovaný môže rozhodnúť o náhrade trov právneho zastúpenia advokáta podľa II. hlavy druhej časti vyhlášky 655/2004 Z.z., ak účastníkovi konania vznikol nárok na náhradu trov konania, súčasne ak súd nerozhodol o náhrade trov právneho zastúpenia advokáta ustanoveného súdom do 31.12.2009 a odkázal advokáta na centrum alebo nerozhodoval o tom vôbec, napriek tomu, že advokát si riadne a včas uplatnil nárok na náhradu trov právneho zastúpenia v predmetnom konaní pred súdom. Žalovaný konštatoval, že len kumulatívnym splnením všetkých uvedených podmienok je žalovaný oprávnený rozhodovať o náhrade trov právneho zastúpenia súdom podľa II. hlavy druhej časti vyhlášky 655/2004 Z.z.. Z administratívneho spisu žalovaného vyplýva, že v danom prípade súd nerozhodol o náhrade trov právneho zastúpenia advokáta ustanoveného súdom do 31.12.2009 a neodkázal advokáta na centrum. Nemožno aplikovať ustanovenie § 24e zákona č. 327/2005 Z.z. a žalovaný bol povinný rozhodovať podľa III. hlavy druhej časti vyhlášky 655/2004 Z.z.

K odvolaniu sa vyjadrila žalobkyňa, žiadala, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu v celom rozsahu potvrdil. Poukázala na to, že v konaní sp.zn. 7C/75/2006 Okresný súd Topoľčany rozhodol dňa 30.04.2009 vo veci, súčasne rozhodol, že o trovách konania, rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej, napriek tomu, že žalobkyňa špecifikáciu trov právneho zastúpenia riadne a včas súdu predložila. Toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 17.12.2009. Okresný súd Topoľčany o náhrade trov konania do 31.12.2009 už nerozhodol a následne po viacerých urgenciách žalobkyne, ju s odkazom na novelizovaný § 149 ods. 2 OSP, listom z 02.12.2010 odkázal, aby si náhradu trov konania uplatnila v Centre právnej pomoci, čo aj napokon vykonala.

IV.

Podľa § 492 ods. 2 SSP odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Predmetom súdneho preskúmania v prejednáwanej veci je rozhodnutie žalovaného o priznaní trov právneho zastúpenia žalobkyni za zastupovanie účastníka konania v konaní vedenom na Okresnom súde v Topoľčanoch v konaní sp.zn. 7C/75/2006. Žalobkyňa bola ustanovená uznesením Okresného súdu v Topoľčanoch č.k. 7C/75/2006-34 zo dňa 15.05.2007, ako aj uznesením Okresného súdu v Topoľčanoch č.k. 5C/18/2004-329 zo dňa 18.05.2007 účastníkovi konania A. L. za zástupkyňu v konaní podľa § 30 OSP, v znení účinnom ku dňu vydania uvedených ustanovení. Konania sp.zn. 7C/75/2006 a 5C/18/2004 boli spojené na spoločné konanie vedené na Okresnom súde v Topoľčanoch pod sp.zn. 7C/75/2006. Z obsahu administratívneho spisu krajský súd zistil, že v konaní sp.zn. 7C/75/2006 žalobkyňou zastúpený účastník A. (v konaní vystupujúci ako navrhovateľ) bol neúspešný, jeho návrh na náhradu škody okresný súd rozsudkom č.k. 7C/75/2006-232 zo dňa 30. apríla 2009 zamietol v spojení s rozhodnutím krajského súdu v Nitre č.k. 25Co/67/2009-259, v ktorom odvolací súd rozsudok prvostupňového súdu Okresného súdu v Topoľčanoch potvrdil. Súčasne potvrdil aj výrok prvostupňového súdu, v ktorom okresný súd rozhodol, že o náhrade trov konania bude rozhodnuté po právoplatnosti rozhodnutia vo veci. Uznesením Okresného súdu v Topoľčanoch č.k. 7C/75/2006-320 zo dňa 10.11.2010 v konaní rozhodol súd o náhrade trov konania tak, že odporcovi náhradu trov konania nepriznal.

Napadnutým rozhodnutím v spojení s prvostupňovým rozhodnutím žalovaný priznal žalobkyni trovy zastúpenia účastníka konania A. L. v konaní sp.zn. 7C/75/2006 Okresného súdu v Topoľčanoch, v celkovej výške 3 676,18 eur.

Podľa § 149 ods. 2 OSP (v znení účinnom do 31.12.2009) ak ustanovený advokát zastupoval účastníka, ktorému bola prisúdená náhrada trov konania, je ten, ktorému bola uložená náhrada týchto trov, povinný zaplatiť štátu náhradu hotových výdavkov advokáta a odmenu za zastupovanie. Výška tejto odmeny sa určí podľa ustanovení osobitného predpisu.

Uvedené ustanovenie odkazuje na aplikáciu vyhlášky 655/2004 Z.z.

Podľa § 149 ods. 2 OSP (v znení účinnom od 01.01.2010) ak bol účastníkovi súdom ustanovený zástupca alebo ak ide o zastupovanie na základe rozhodnutia Centra právnej pomoci, pri náhrade trov konania sa postupuje podľa osobitného predpisu.

Uvedené ustanovenie odkazuje na aplikáciu § 15 zákona č. 327/2005 Z.z. a na ustanovenie § 14a až 14e (obsiahnuté v III. hlave druhej časti) vyhlášky 655/2004 Z.z.

Podľa § 15 ods. 2 zákona č. 327/2005 Z.z., ak oprávnenej osobe nebola priznaná náhrada trov právneho zastúpenia, advokátovi prizná centrum odmenu za právne zastupovanie podľa ustanovení osobitného predpisu. To neplatí, ak advokát právo na náhradu trov konania neuplatnil riadne a včas v konaní pred súdom; v takom prípade advokátovi právo na priznanie odmeny centrom nevznikne. (Uvedené ustanovenie odkazuje na aplikáciu § 14a a 14b vyhlášky 655/2004 Z.z.)

Právna úprava účinná do 31.12.2009 rozlišovala prípad ustanovenia advokáta súdom a určenie advokáta centrom a tiež existovala tzv. „dvojkoľajnosť“ aj v procese priznávania trov právneho zastúpenia účastníka konania alebo oprávnenej osoby. Ak bol advokát za právneho zástupcu účastníka konania ustanovený rozhodnutím súdu a súd o odmene advokátov rozhodoval do 31.12.2009, súd pri stanovení výšky odmeny advokáta postupoval podľa § 149 ods. 2 OSP v znení účinnom do 31.12.2009, ktoré pri určovaní výšky odmeny odkazoval na celú vyhlášku 655/2004 Z.z., bez odkazu na nejaké jej konkrétne ustanovenie.

Zákonom 495/2009 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon 99/1963 Zb. OSP, účinným od 01.01.2010, došlo okrem iného aj k novelizácii ustanovenia § 149 ods. 2 OSP. Táto novela priniesla významný posun v procese odmeňovania advokátov poskytujúcich bezplatnú právnu pomoc osobám v materiálnej núdzi. Súdny stratili právomoc rozhodovať o odmene advokáta ustanoveného súdom a táto právomoc prešla na Centrum právnej pomoci, ktoré o odmene rozhoduje postupom podľa § 15 zákona č. 327/2005 Z.z. a podľa III. hlavy druhej časti vyhlášky 655/2004 Z.z.

O odmene ustanoveného advokáta malo právomoc rozhodovať Centrum právnej pomoci podľa § 15 zákona č. 327/2005 Z.z., podľa § 14a až 14c (III. hlavy druhej časti) vyhlášky 655/2004 Z.z.

Najvyšší súd Slovenskej republiky uvádza, že vzhľadom na absenciu intertemporálnych ustanovení k zmenám v právnej úprave OSP účinných od 01.01.2010 (zákon č. 495/2009 Z.z.), je potrebné vychádzať zo základných zásad teórie práva, podľa ktorých v procesnom práve sa aplikuje procesnoprávna norma účinná v čase rozhodovania. Ohľadne neprípustnosti retroaktivity právnych noriem Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje, že „nie každá retroaktivita je nezlučiteľná s princípmi, na ktorých je budovaný právny štát“, s poukazom aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 4Sžo/56/2015 zo dňa 01.03.2016, na ktorý aj Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje. Z tohto rozsudku najvyššieho súdu vyplýva, že „advokátovi vzniká nárok na odmenu až potom, ako bol právoplatne ustanovený alebo určený na zastupovanie účastníka konania, a samozrejme dňom, kedy došlo k vykonaniu samotného výkonu v rámci poskytovania právnej služby v konaní, avšak až po právoplatnosti rozhodnutia o ustanovení“.

V zmysle § 15 ods. 2 zákona č. 327/2005 Z.z. je pre rozhodovanie žalovaného rozhodujúce, či súd oprávnenej osobe zastúpenej ustanoveným advokátom, priznal náhradu trov konania. V prípade, ak tejto osobe náhrada trov právneho zastúpenia nebola priznaná advokátovi pri splnení podmienok uvedených v citovanom ustanovení, prizná centrum odmenu za právne zastupovanie podľa III. hlavy druhej časti vyhlášky 655/2004 Z.z.

Jedinou výnimkou, kedy centrum nerozhoduje podľa III. hlavy druhej časti vyhlášky je ustanovenie § 24e zákona č. 327/2005 Z.z.. Toto ustanovenie bolo do právneho predpisu doplnené zákonom č. 355/2012 Z.z.. Do 31.12.2009 právna úprava rozlišovala prípady ustanovenia advokáta súdom a určenia advokáta centrom. Prvým krokom k odstráneniu tejto dvojkoľajnosti bola novela § 30 a § 149 OSP, na

základe ktorej prešla rozhodovacia právomoc súdov rozhodovať o výške náhrady trov právneho zastúpenia advokátov ustanovených účastníkovi konania súdom, v prípade ak nebola tejto osobe náhrada trov konania priznaná, na centrum. Centrum sa stalo výlučným orgánom, ktorý bol oprávnený v danej veci konať.

Na základe § 24e zákona č. 327/2005 Z.z. sa rozšírila právomoc centra rozhodovať o nárokoch na trovy konania a trovy právneho zastúpenia advokátov, vzniknutých pred 01.01.2010 v zmysle II. hlavy druhej časti vyhlášky 655/2004 Z.z., ide o § 9 a 14 citovanej vyhlášky.

Z ustanovenia § 24e ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z. je zrejmé, že centrum môže rozhodovať o náhrade trov právneho zastúpenia advokáta podľa II. hlavy druhej časti vyhlášky 655/2004 Z.z. za splnenia zákonom stanovených podmienok, a to ak:

1. účastníkovi konania vznikol nárok na náhradu trov konania a
2. súd nerozhodoval o náhrade trov právneho zastúpenia advokáta ustanoveného súdom do 31.12.2009
3. advokáta odkázal na centrum
4. alebo nerozhodoval o tom vôbec napriek tomu, že advokát si riadne a včas uplatnil nárok na náhradu trov právneho zastúpenia v predmetnom konaní pred súdom.

Nárok na náhradu trov konania vzniká účastníkovi občianskeho súdneho konania, ak bol vo veci úspešný, a to na základe právoplatného rozhodnutia súdu o trovách konania. Účastník konania, ktorého v občianskom súdnom konaní zastupovala žalobkyňa ako advokátka, bol v konaní Okresného súdu v Topoľčanoch sp.zn. 7C/75/2006 neúspešný, nebola mu priznaná náhrada trov konania a o náhrade trov konania bolo rozhodnuté samostatným uznesením Okresného súdu v Topoľčanoch č.k. 7C/75/2006-320 zo dňa 10.11.2010, ktoré nadobudlo právoplatnosť 27.11.2010. Žalobkyňa bola ustanovená za právnu zástupkyňu účastníka občianskeho súdneho konania súdom do 31.12.2009, účastníkovi konania nevznikol nárok na náhradu trov konania a Okresný súd Topoľčany nerozhodoval o trovách právneho zastúpenia žalobkyne napriek tomu, že si žalobkyňa riadne a včas nárok na náhradu trov právneho zastúpenia v predmetnom konaní pred súdom uplatnila.

Nárok na náhradu trov konania vzniká účastníkom občianskeho súdneho konania, ak bol vo veci úspešný, a to na základe právoplatného rozhodnutia súdu o trovách konania. Uvedené ustanovenie preto nemožno aplikovať (§ 24e zákona č. 327/2005 Z.z.) v prípade, ak súd oprávnenej osobe (§ 4 ods. 1 písm. f/ zákona č. 327/2005 Z.z.) nárok na náhradu trov konania nepriznal.

Je potrebné konštatovať, že v prejednávanej veci vzniklo žalobkyni právo na náhradu trov konania podľa III. hlavy druhej časti vyhlášky 655/2004 Z.z. v znení účinnom ku dňu vykonania konkrétnych úkonov právnej služby.

Najvyšší súd neakceptoval právny názor vyslovený v napadnutom rozsudku Krajského súdu v Bratislave, avšak potvrdil ho z iných dôvodov. Má za to, že napadnuté rozhodnutie žalovaného v spojení s prvostupňovým správny rozhodnutím je nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť a nedostatok dôvodov a boli splnené podmienky pre zrušenie rozhodnutia žalovaného pri aplikácii § 250j ods. 2 písm. d/ OSP v spojení s § 492 ods. 2 Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“) z nasledovných dôvodov.

Dôvody prvostupňového správneho rozhodnutia opisujú priebeh administratívneho konania a vydania rozhodnutí, ktoré mu predchádzali a špecifikujú žalobkyni priznané trovy konštatovaním, že advokát dňa 23.04.2013 predložil záznam z porád zo dňa 15.08.2007 a 19.06.2007, odvolanie zo dňa 12.05.2007 a zápisnicu z 28.10.2009, čím preukázal dôvodnosť priznaných režijných paušálov a súvisiacich cestovných výdavkov ako aj náhrady straty času. Zároveň advokát doplnil návrh na priznanie náhrady trov právneho zastúpenia o sumu 1,50 eur, ako hotové výdavky vynaložené na vyhotovenie odpisu zápisnice. Prvostupňový správny orgán v rozhodnutí konštatuje, že odmena advokáta v konečnom dôsledku činí - tarifná odmena podľa § 14a ods. 1 v spojení s § 14f ods. 4 vyhlášky účtovanej do 31.12.2008 v sume 2 091,21 eur, tarifná odmena podľa § 14e ods. 1 účtovaná do 31.05.2009 v sume 1

394,14 eur, režijný paušál podľa § 16 ods. 3 citovanej vyhlášky vo výške 118,45 eur, cestovné náhrady za použitie motorového vozidla F. - Nitra a späť podľa § 15 písm. a/ a § 16 ods. 4 vyhlášky v sume 3,90 eur, náhrada za stratu času podľa § 17 ods. 1 vyhlášky (4 x 11,58 eur = 46,32 eur spolu) a hotové výdavky podľa § 15 písm. a/ v sume 4,99 eur, spolu 3 659,01 eur. Bližšie výšku odmeny a náhrady nešpecifikuje.

V rozhodnutí žalovaného nie sú vyšpecifikované a vyčíslené priznané trovy právneho zastúpenia, okrem priznania sumy hotových výdavkov v súvislosti s cestovnými nákladmi a stratu času cesta F. - Nitra a späť v súvislosti s pojednávaním dňa 28.10.2009, keď žalovaný konštatoval, že jedna spiatočná cesta má hodnotu 3,90 eur a priemerná cesta za jednosmernú trasu F. - Nitra je 1,95 eur a priznal odmenu a hotové výdavky žalobkyni v celkovej výške 3 676,18 eur.

Žalovaný v dôvodoch rozhodnutia výpočet výšky, o ktorú zvýšil odmenu a náhrady žalobkyni nešpecifikoval.

Porovnaním sumy priznanej v prvostupňovom rozhodnutí a v rozhodnutí žalovaného najvyšší súd zistil, že rozdiel v uvedených sumách predstavuje sumu 17,- eur. Odvolaciemu súdu nie je zrejmé, akým spôsobom a výpočtom k tejto sume (viď zdôvodnenie rozhodnutia žalovaného) sa žalovaný „dopracoval“. Navyiac žalovaný v dôvodoch rozhodnutia v jeho časti III. konštatuje, že „Ustanovenia III. hlavy vyhlášky v znení účinnom do 31.12.2008 upravujú základné sadzby tarifnej odmeny za konanie, teda odmenu za celé konanie bez ohľadu na počet vykonaných úkonov právnej služby“. Odmena za celé konanie sa vypočíta z hodnoty predmetu konania, resp. podľa zásad uvedených v § 14a a nasl. vyhlášky. Z doložených dokladov je zrejmé, že advokátka vykonala prvý úkon právnej služby v roku 2007. V súlade so zásadou zákazu retroaktivity hmotnoprávných noriem je teda nutné postupovať pri stanovení odmeny za celé konanie podľa vyhlášky účinnej a platnej v dobe vykonania prvého úkonu, teda podľa vyhlášky 655/2004 Z.z. v znení účinnom do 31.12.2008.

Z odôvodnenia prvostupňového správneho rozhodnutia sa javí odvolaciemu súdu, že prvostupňový správny orgán pri rozhodovaní o určení výšky odmeny advokáta a hotových výdavkov aplikoval platnú a účinnú právnu úpravu úkonov právnej služby v čase ich vykonania, avšak žalovaný v rozhodnutí poukazuje na vyčíslenie hodnoty úkonov právnej služby vo vzťahu ku všetkým úkonom právnej pomoci ku dňu vykonania prvého úkonu právnej služby.

Konanie prvostupňového a druhostupňového správneho orgánu tvorí jeden celok. Z rozhodnutia žalovaného nie je zrejmé, akú právnu úpravu (platnú a účinnú) aplikovali správne orgány v súvislosti s vyčíslením hodnoty jednotlivých úkonov právnej služby, či už odmeny ako aj náhrady hotových výdavkov a náhrady za stratu času, a to aj na skutočnosť, že úprava III. hlavy druhej časti vyhlášky 655/2004 Z.z. sa počas poskytovania právnej služby žalobkyňou od roku 2007 až do roku 2010 vrátane, menila. Z rozhodnutia prvostupňového správneho orgánu nie je navyiac ani zrejmá výška priznanej odmeny a hotových výdavkov a náhrady za stratu času, ich konkrétny výpočet v súvislosti s konkrétnymi úkonmi poskytnutia právnej služby, pri aplikácii konkrétnej (platnej a účinnej) právnej úpravy pre všetky priznané úkony, všetko vo väzbe k dôvodom rozhodnutia žalovaného, keď v oboch rozhodnutiach, tak v rozhodnutí žalovaného, ako prvostupňového správneho orgánu, navyiac absentujú dôvody, pre ktoré jednotlivé uplatnené úkony (resp. ich výška) nebola zo strany správnych orgánov akceptovaná.

V prejednávanej veci je potrebné priznať (po preukázaní ich účelnosti) žalobkyni uplatnené úkony právnej pomoci a ich výšku vyčísliť v súlade s platnou a účinnou právnu úpravou vyhlášky 655/2004 Z.z. (III. hlava druhá časť) v čase ich vykonania a je potrebné správne rozhodnutie riadne zdôvodniť.

Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 250j ods. 3 veta druhá OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP a § 219 ods. 1 a 2 OSP a s § 492 ods. 2 SSP potvrdil, avšak z iných dôvodov.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle § 250k ods. 1 OSP, v spojení s § 224 ods. 1 OSP za použitia § 246c ods. 1 veta prvá OSP a § 492 ods. 2 SSP. Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania nepriznal z dôvodu, že úspešná žalobkyňa si v tomto konaní náhradu trov konania neuplatnila a žalovanému náhrada trov konania zo zákona neprináleží.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.